

W Polsce od lat toczy się dyskusja na temat tego, czy Polacy mają coraz mniej dzieci i czy kobiety decydują się na macierzyństwo coraz później, a coraz więcej Polek w ogóle nie zostaje matkami. Mniejsza liczba dzieci to zmiany w strukturze całego społeczeństwa, a co za tym idzie, zmiany na rynku pracy, w systemie edukacji, czy też w systemie zabezpieczeń społecznych. W sytuacji tej kluczowym celem pozostaje zrozumienie przyczyn, dla których Polacy coraz rzadziej zostają rodzicami.

Zarówno ekonomiści jak i psychologowie zauważają, że decyzja o zostaniu (lub nie) rodzicem uwarunkowana jest tym, jak dana osoba postrzega korzyści i koszty związane z rodzicielstwem. Czy posiadanie dziecka stanowi atrakcyjny cel? Jakie pozytywne konsekwencje przyniesie rodzicielstwo? A jakie koszty będą związane z wychowaniem potomstwa? Badacze od lat zauważają, że młodzi ludzie widzą różne pozytywne i negatywne konsekwencje posiadania dzieci i że wpływa to silnie na ich decyzje prokreacyjne.

Koszty związane z rodzicielstwem i korzyści z niego płynące mogą mieć charakter finansowy, emocjonalny czy społeczny. Pojawienie się dziecka oznacza więcej wydatków i obowiązków, ale przynosi również wiele radości. Może być źródłem satysfakcji i dawać rodzicom poczucie bezpieczeństwa na dalszą drogę życia, ale może stanowić też przyczynę ich zmartwień i trosk. Rodzicielstwo wymaga poświęcenia czasu, siły, energii, ale przynosi nowe, fascynujące doświadczenia. Jakie jeszcze pozytywne i negatywne konsekwencje płynące z posiadania dzieci widzą kobiety i mężczyźni w Polsce? Które z tych konsekwencji są dla nich istotne? Czy myślicie o rodzicielstwie koncentrując się na zmianach, które wniesie do ich życia małe dziecko? Czy rozważają, jak będzie wyglądała ich starość jeśli (nie) zdecydują się na zostanie rodzicami? Czy ich opinie w tym zakresie są stałe, czy też zmieniają się z wiekiem? Właśnie na te pytania poszukujemy odpowiedzi w projekcie badawczym, dotyczącym oceny wartości i kosztów dzieci.

W projekcie będziemy badali ankietowe z pogłębionymi badaniami jakościowymi. Po pierwsze, analizujemy wywiady – czyli swobodne rozmowy na temat rodzicielstwa – z kobietami i mężczyznami w wieku 20-46 lat. W latach 2004-2014, przeprowadzono w różnych rejonach kraju ponad 160 takich wywiadów i stanowi one dla nas bogate źródło informacji na temat tego, jak Polacy postrzegają rozmaite blaski i cienie rodzicielstwa. Po drugie, w ramach projektu przeprowadzimy badania ankietowe z młodymi dorosłymi, aby poznać ich opinie na temat rodzicielstwa i zrozumieć, jakie koszty i korzyści związane z posiadaniem dzieci są dla nich istotne i jak są one ważne dla planowania rodziny. Badania te obejmą około 1200 osób wkraczających w dorosłość: osiemnasto- i dziewiętnastolatków. Osoby te zostaną przebadane dwukrotnie tak, aby sprawdzić, czy i w jaki sposób ich opinie ulegają zmianie.